

Kolegium doktorů práv Masarykovy university.

U příležitosti desítiletého trvání právnické fakulty ustavilo se v Brně Kolegium doktorů práv Masarykovy university. Podnět k založení kolegia dal prof. dr. Sedláček, v jehož privatissimu, kroužku to jeho absolvovaných žáků, myšlenka kolegia byla propracována a realizována. Kolegium se ustavilo jako spolek na základě zákona spolkového, jeho činnost se však vyvíjí za úzké spolupráce fakulty a členů profesorského sboru.

První schůze doktorů fakulty se konala dne 29. října 1929 za účasti děkana fakulty prof. dr. Kallaba a členů profesorského sboru prof. dr. Krejčího, prof. dr. Sedláčka a prof. dr. Čády. Schůzi řídil předseda přípravného výboru dr. Jan Svoboda. Profesor Sedláček promluvil na této schůzi o myšlence doktorského kolegia. Jeho projev byl v podstatě otištěn ve „Všehrdu“ (roč. XI, str. 105 a násl.) a měl tento obsah:

„Převzali jsme university tak, jak si je vytvořil dynastický stát, poloabsolutistický-polokonstituční. University, a v prvé řadě právnické fakulty, měly sloužiti k výchově státních úředníků, na těchto se žádalo, aby byli oddanými služebníky dynastie. Je přirozeno, že tento systém nemohl trpěti, aby na myšlení právníků měl mítí někdo jiný vliv než šéf státního úřadu. Středověk stvořil university jako samostatné cechy učenců. Ta samospráva universit, spočívající na soudržnosti doktorů, zachovávala nám antickou kulturu ve světě barbarů. Ta samospráva universitní byla základnou pokroku i tam, kde pozdní scholastika, utápějící své epigonství v analytických úsudcích, nahrazena byla vědeckou metodou, umožňující syntetické úsudky a tím vědecký pokrok.

Universita není na to, aby opatrovala lidem certifikáty na určité příjmy. Universita je palladiem vědy a národní kultury, universita se nevyčerpává přednáškami a zkouškami. Jako kulturní ústav, tvořící a nikoliv reprodukcující, je podrobována neustálé změně, ale zároveň musí zachovávat hodnoty kulturní již dané. Přirovnal bych universitu k pochodňovému běhu, kde jeden běžec přejímá pochoděň od druhého, aby ji zanesl dále, aby nové obzory jí osvitil — stále nové osvětlení, ale stále táž pochoděň.

Jsme dnes samostatní a přiklonili jsme se k parlamentární demokracii, to znamená, že nemáme nad sebou žádné osobnosti, která by za nás myslila a jednala. Samostatnost neznámá nezávanost, samostatnost znamená těžkou odpovědnost. Právníci odcházejí z této fakulty, aby sloužili lidu, vždy slouží právník lidu, i když se zabývá tím či oním oborem práva. Služba právníkova je tvorba norem, ať již normy tvoří autoritativně jako soudce (v nejširším smyslu), či zda je porac-

ným orgánem jako advokát, prokurátor, anebo jako ministerský úředník. Norma právní určuje běh lidského života, umožňuje zlepšení podmínek životních, hospodářský a technický pokrok. V demokracii není předem daného bodu — dynastie, v demokracii je vše plynulé, vše relativisováno a zde právě právní věda musí tím více nasadit. Parlament dodává vždy a všude zákony formou nedokonalejší než absolutní monarchie, tak třeba jen srovnati zákony římské republiky s konstitucemi pozdního císařství, nebo anglické status s ordonancemi francouzských králů. To znamená, že v parlamentární demokracii právník, aplikující zákony, je postaven před úkol obtížnější než za absolutní monarchie. Obtížnost se stupňuje tím, že aplikace musí býti v demokracii formálně i materiálně dokonalejší, než v t. zv. vrchnostenském státu dynastickém. Obtíže jsou vyváženy eticky hodnotnější činností právníkovou jako službou lidu. To vše vede k tomu, že právník, vyšší universitu, nesmí uztrnouti, nesmí se jeho obzor snížit na pouhou rutinu soudcovskou, administrativní, advokátskou atd. Rutina je bezduchá a v patách za ní kráčí nevážnost k vlastní činnosti, což vede k jistému mravnímu cynismu. Mohli-li se dynastický stát spokojovati s rutiněry, není to možno za demokracie.

Na druhé straně chová v sobě parlamentární demokracie též nebezpečí pro universitu. Universita jen tehdy může plnit svůj úkol, je-li svobodná a nezávislá, totiž duchovně svobodná a nezávislá. Politické strany, které jsou mocenským výrazem tohoto systému, mívají někdy chuť, pokud možno vše dostati do sféry své moci, i universita není před tím immunní: ale takový zásah znamenal by hrob university. Na druhé straně universita má zapotřebí státní podpory finanční i morální a tu je zase nebezpečí, že strany, nemohouce vtáhnouti universitu do přímé sféry své moci, nebudou míti na universitě žádného zájmu a tím universita bude živořiti tak, jako živořila v době předbeznové. Universita musí se opírat o solidaritu svých členů, jen tak může čeliti obému nebezpečí.

Členy university jsou nejen profesori, jsou jimi i studenti a doktoři. Na doktory se zpravidla zapomíná. Jsou zapsáni v albu doktorů a složili slib, že zůstanou universitě věrni. Právě doktoři tvoří nejcennější část university, ba řekl bych podstatnou její část. Bohužel, doktoři práv, odešedše z university, necítí se již býti jejími členy a přece je to vada pro obě strany. Pro doktory, že název je prázdným zvukem, pro profesory, že nemají spojitosti se svými odchovanci a lidmi praxe, aby tak jejich činnosti byly ovlivňovány činností praktiků, pro studenty, že přicházejíce na universitu a odcházejíce z ní, nemají žádného staršího rádece a přítele. Váha a vliv university stoupá či klesá podle toho, jak dovedou tyto tři složky zůstatí stmeleny společnými zájmy. Můžeme je zcela izolovati, ale pak je po universitě pak máme speciální odborné školy, které dovedou vycvičiti rutiněry, ale ne pěstovati vědu a vychovávatí ty, kteří se vědě zasvětili, ať již pro vědu čistou či v praxi užitou. Tam, kde vědomi souměřitosti bylo porušeno, jako ve Francii a v Rakousku, viděli jsme značný po-

kles universit. V Anglii i v Německu byl rozkvět universit, poněvadž každá z nich tvořila zvláštní obec akademickou v pravém slova smyslu. Náš malý národ uplatní se jedině svou kulturou, má tedy více než staré Rakousko zapotřebí universit, které by šly v čele vědeckého pokroku.

Tyto myšlenky vedly nás na právnických besedách, u mne pořádaných, k tomu, abychom dali tomuto kulturnímu závazku pevnější formu. Tak se pomalu rodilo collegium doctorum jako dobrovolný svazek doktorů naší fakulty, kteří si uvědomují, že promoční slib, solemními latinskými slovy pronášený, není prázdnou floskulí, nýbrž vážným slibem, vizíciím kroky doktora pro celý život a zavazujícím ho vůči celku, t. j. vůči universitě, k níž jako doktor přináleží. Snad v jiném kulturním prostředí myšlenka tohoto dobrovolného kollegia doktorů nenalezla by ohlasu, ale právě v naší mladé demokracii a v mladé universitě, která je dítkem této demokracie, stala se otázka kulturní sounáležitosti členů university aktuální. Mláďi rádo přepíná, i naše mladá demokracie přepíná a upírá svůj zrak jedině na kvantitu, na množství, bez ohledu na ducha, naše demokracie je hypnotisována hrou volebních čísel a mocenskými poměry stran a ráda zapomíná na to, že všechna tato čísla a poměry i rovnice nejsou nic platny, není-li to vše podloženo duchem, který by řekl, k čemu to vše má sloužiti. V tom vidím určité nebezpečí naší demokracie. Je v tom jednostrannost mláďi. Kulturu ducha nemožno organisovati kvantitativně, tam kultura ducha by vždy podlehla, poněvadž množstvím byla by utlučena. Kultura, pojatá kvantitativně, vede k ochlokracii. Kulturu ducha možno organisovati jen kvalitativně, mimo rámec organisace kvantitativní, jejímž výrazem jsou odborové organisace a politické strany. Jde o obtížný problém, jak vsunouti kvalitu do kvantity, ale problém se musí řešiti právě u nás, poněvadž náš národ může se udržeti jen kvalitou a nikoliv kvantitou své národní kultury.

Konečně jest se zmínit o tom, proč vzniká myšlenka tato na universitě v Brně. Jde o mladou universitu, která si musí svoji kulturní tradici založiti. Universta žije svými členy. Pro kulturní působení university, pro její tradici považují doktory za nejdůležitější. Doktoři právnické fakulty v Brně mají tímto kollegiem splniti závazek vůči svému národu, který celý bojoval za tuto universitu. Tak universita rozestře se po celé zemi, kde budou její doktoři působiti. Nedostačí jen myšlenka, ta je prchavá, nedostačí jen cit sounáležitosti, ten je nesdělitelný, musí zde býti viditelná forma. A tak collegium doctorum má se státi viditelnou organisací neviditelné myšlenky, čili máme-li užití starého výrazu, corpus animi. Korporace nabývá tím svého pravého a vznešeného úkolu — zachovati kvantitu v kvalitě, výsostnost ducha v demokracii a tím demokratickou myšlenku naplniti.“

Po referátech dr. Gerlicha a dr. Kulendíka byl schválen návrh stanov a zvolen přípravný výbor.

Stanovy kolegia byly výnosem zemského úřadu v Brně ze dne 19. listopadu 1929 vzaty na vědomí a na jich podkladě se kolegium usta-

vilo na první řádné valné hromadě dne 11. ledna 1930. Jsou si vědomo svého poslání, udržovati styk doktorů s fakultou, prohlubovati jich odborné vzdělání a ovlivňovati tak praxi teorií, zařadilo kolegium hned do programu ustavující valné hromady přednášku prof. dr. Kallaba: O osnově zákona o trestním soudnictví nad mládeží. (O obsahu této přednášky bylo referováno ve Všehrdu, roč. XI, str. 160.)

Na prvé tříleté funkční období byli zvoleni za členy výboru: předsedou advokát dr. Jan Svoboda, I. místopředsedou advokát a člen zemského zastupitelstva dr. Ondřej Horáček, II. místopředsedou dr. Miloš Honsa, jednatelem dr. Viktor Kulendík, pokladníkem dr. Karel Gerlich, archivářem dr. Sichrovská-Jelinková, zapisovatelem dr. Karel Křepelka; náhradníky členů výboru: dr. Ladislav Třeck, dr. Josef Pouč, dr. Otmar Kunze a dr. Helena Koželuhová. Revisory účtů byli zvoleni univ. doc. dr. Zdeněk Neubauer a ministerský komisař dr. Jaroslav Pošvát.

Dne 21. března 1930 vzpomnělo kolegium slavnostní schůzi desátého výročí ústavní listiny. Přednášel docent dr. Zdeněk Neubauer. (Jeho přednáška byla uveřejněna v časopise: Naše Obec, věstník ústředí moravskoslezských obcí, měst a okresů, roč. XXV, č. 9—10.)

Na členské schůzi dne 3. května 1930 přednášel prof. dr. Jaromír Sedláček na téma: O některých zásadách interpretačních. (O obsahu této přednášky bylo referováno ve Všehrdu, roč. XI, str. 292—293; podstatné myšlenky této přednášky jsou obsaženy v pojednání: „Problém interpretace normy“ ve Šborníku prací k padesátým narozeninám Karla Engliše, str. 405 a násl.)

Krátká doba dosavadní činnosti kolegia ukázala, že kolegium jako ryze ideové sdružení lidí, jež pojí společně vědecké základy, které jim daly za universitního studia přípravu pro dnešní jich povolání, má při fakultě své *raison d'être*. Společná přichylnost k universitě spojuje doktory navzájem a kolegium jim poskytuje forum pro styk s fakultou i pro styky vzájemné, pro které často v běžném životě praktickém nebývá jinak dosti příležitosti, zejména pro různá místa jich pobytu a povolání.

Dr. Karel Gerlich.